

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep.
0030 OSLO

Vår saksbehandler
Simen Solbakken

Vår dato
20.08.2024
Deres dato

Vår referanse
20/00683-9
Deres referanse
24/2522

Innspill til ekspertgruppen for sirkulær økonomi - Norges Bondelag

Takk for invitasjon til å delta i referansegruppa for sirkulærøkonomi, og for muligheten til å gi muntlig og skriftlig innspill til ekspertgruppa.

Jordbruket er på mange måter verdens eldste sirkulære økonomi, hvor gjenbruk av næringsstoffer alltid har vært viktig. Husdyrgjødsel er fortsatt en viktig innsatsfaktor i jordbruket i Norge, selv om bruk av mineralgjødsel har økt i takt med en voksende befolkning og økt behov for mat.

Gjenbruk av næringsstoffer fra andre næringer som havbruk, og fra avløp og avfall, gir mulighet for økt tilførsel av næringsstoffer ut over det som finnes på den enkelte gård. Avløpsslam har vært brukt i mange år, hvor tilførsel av fosfor til jorda har vært særlig interessant.

Utfordringen med å gjenbruke næringsstoffer er renhet. Jordbruket tar gjerne imot næringsstoffene, men uten tungmetaller, miljøgifter, plast, mm.

Det er behov for reguleringer og virkemidler som gjør at ressursene er sirkulerbare. Hvis biorest fra f.eks. biogass-produksjon ikke kan brukes i jordbruket, blir det heller ingen sirkularitet.

Jordbruket tar stadig i bruk ny teknologi, for å utnytte ressursene best mulig, og redusere belastningen på klima og miljø. Teknologeutviklingen er tilfredsstillende, men på grunn av kostnader ved investeringer er den ikke tilgjengelig for alle. Bruk av mineralgjødsel er en svært enkel driftsform. Bruk av biogjødsel stiller andre utfordringer til spredeutstyr, lagerkapasitet, osv. Dersom biogjødsel skal brukes i større omfang i de områdene av landet hvor det er underskudd på husdyrgjødsel, er det behov for nye løsninger for å separere næringsstoffene fra gjødsel, f.eks. fosfor. Dette gjøres i dag, men kostnaden er høy. Her er det behov for mer forskning og utvikling.

Jordbruket er ei politisk næring, hvor Staten gjennom årlige budsjettoverføringer kan styre investeringene. Ca. 1/3 av budsjettmidlene for 2024 går til ordninger med natur-, miljø eller klimaeffekt.

Dersom sirkulær økonomi skal bli en integrerte del av landbrukspolitikken, må det også nye virkemidler på plass som fremmer sirkularitet.

Bondelagets Servicekontor AS

Norges Bondelag

Postadresse: Postboks 9354 Grønland, 0135 OSLO, Tlf: 22 05 45 00
Besøksadresse: Landbrukets Hus, Hollendergata 5, 0190 OSLO
Bankkonto: 8101.05. 91392, **Org.nr.:** 985063001 MVA
bondelaget@bondelaget.no, www.bondelaget.no

Bankkonto: 8101.05.12891
Org.nr: 939678670

Sirkulær økonomi må legge vekt på høyverdig bruk av ressursene. Forbrenning av avfall kan være gunstig mtp. energiproduksjon, men da har ressurser som kunne vært gjenbrukt gått tapt. Ved biogass-produksjon oppnår man både at energien kan nyttiggjøres, samtidig som næringsstoffene gjenbrukes.

Det er behov for incentiver for høyverdig bruk av ressursene, for å redusere omfanget av forbrenning eller eksport av ressursene.

Det er behov for en definisjon av sirkulær økonomi. Hva legger man i begrepet? Det er positivt at varer repareres og brukes lenger, og overlates til andre når man ikke lenger har behov for varen. Men dette er en type verdikjede. Sirkulært blir det først når de samme ressursene kan brukes om og om igjen.

Det er behov for en avklaring av hva man mener med sirkularitet. Det bør vektlegges utvikling av indikatorer, slik at politikere og andre kan måles på grad av oppfyllelse av mål om sirkularitet.

Med vennlig hilsen

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Simen Solbakken